

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranger, 2'50

El discurs de 'n Salmerón

Dihent las veritats.. se guanyan las amistats.

LA SENMANA DE DIJOUS Á DIJOUS

A descomposició de les pandillas monàrquiques ha alcansat proporcions verdaderament alar mants pels qui tinguin algún interès en el sosteniment de les actuals institucions.

Pèr la part dels conservadors, després del discurs

de 'n Maura, el govern de rayadillo ha quedat que no es bó ni pel drapaire. Els aplausos tributats per la majoria al ex ministre mallorquí, han sonat com à bofetades sobre les galtes de 'n Villaverde y en Garcia Alix. Un govern no pot viure sense dignitat y la dignitat política 's pert quan s'ha de viure de la misericòrdia agena. De manera que á no ser la necessitat de l' aprobació dels pressupostos, del govern de rayadillo no se 'n cantaría ja gall ni gallina. Era molt prim, al fi género d' estiu que no abriga quan comensa á deixarse sentir el fred del desen-

gany. Y ara resulta que ni abriga ni cubreix. Per la part dels fusionistes, la descomposició es encara més tremenda. Aquella conjunció de conciencies durant tants anys sostinguda per les marrollerías de 'n Sagasta, s' ha des fet ruidosament en el xivarri de l' última Assamblea, en la qual els prohomes del partit s' han mostrat al natural y sense camisa. Es en vā qu' en Montero Ríos per una part y en Moret per l' altra, tractin de constituir cada hu un partit, ab els fragments de la trencadissa. Del partit fusionista fet á micas, se 'n pot dir lo

que 's diu de una cassola quan ha cayut á terra:— Passa'n ayga!

**

Enfront de aquesta revertada general, se vá solidant cada dia més el moviment republicà, vigorosament apoyat per l' opinió sana del país.

L' última victoria electoral proporcionarà á nos tres correligionaris el predomini en las corporacions municipals de las principals poblacions d' Espanya. Ja 'l caciquisme que tot ho corrompia, res podrá en elles, estrellantse en la ferma voluntat dels elegits

pel poble y per el poble apoyats en las seves decisións, encaminadas á establir per tot arreu una administració honrada, y á vigorizar las energias populars. Aném, donchs, á tenir, en el terreno pràctic, una sèrie de Repúblicas plenes de vida, dintre de un règimen cada dia més caduc y desconcertat. Ab aquestas forses es empresa relativament fàcil llançar-se á la reconquesta de la detentada soberania nacional.

Conjuntament se deixa sentir cada dia més vigença y ben dirigida l'acció de la minoria republicana del Congrés, la qual ja no s'entrega sols á una obstrucció sistemática, just castic que infligit á un govern que no ha reparat en agravar al poble, sino que ademés sab encendre raigs de llum en la discussió de tots els assumptos que demostraren y posen en clar el pensament de la gran comunió republicana sobre tots els assumptos relatius á la bona governació del pais.

Al costat de les negacions á que s'ha fet acreedor un govern desastrat, las afirmacions que reclama la opinió pública: així es com se dona á cada húlo que's mereix.

Dura encare á Barcelona la campanya de difamació y de desprestigi promoguda en primer terme pel despit dels regionalistes, els quals no poden consolarse de que haja arribat á constituirse dintre del Ajuntament una majoria republicana. No saben amagar la seva rabi. L'Ajuntament el voltan per ells: per conquistar-lo traballaven desaforats, creyent trobar á la Casa Gran medis més que suficients pera donar satisfacció á las seves concupiscencies y als seus afans de mangoneig, y tot això ho han perdut en un sol dia.

Y ara's desfogan contra'l republicano que's han vensut, y no reparan en procurar el descrèdit dels interessos de Barcelona, esforçantse en que baixa la cotisió dels títuls del Deute municipal.

Pero així com en las urnas han sufert un serio descalabro, tant bon punt l'Ajuntament quedí constituit reberán un nou desengany. La majoria republicana està disposta á emprenre una marxa fixa, á seguir un plan ben meditad, pera consagrari á la bona administració dels interessos de la ciutat, tots els seus esforços. L'acord es perfecte entre'l regidors, y la franca correspondencia entre ells y'l poble que's ha elegit, no s'interromperá ni un sol instant.

PEP BULLANGA

UN PARTIT... PARTIT PEL MITJ

L'Assamblea dels fisionists reunida pera nombrar jefe, va acabar com el rosari de l'aurora. Ja de temps els de l'una banda y l'altra venian fent tota mena de preparacions pera disputarre el dret d'empenyar el cucharón el dia en que signessin cridats á constituir poder. Els tres galls qu'en un principi's picavan las crestas, ab el desistiment de l'Vega Armijo, quedaren reduïts á dos: en Moret y en Montero Ríos.

Donchs bé: tant era de 'n Montero com era de 'n Moret, un cop acordades las bases de l'Assamblea, feren lo que faria l'últim cacich del últim poble pera guanyar l'elecció. Pagos de viatge y fonda als representants forasters, promeses de càrrecs y empleos, etc., etc., etc. Se buscaren ademés, per una y altra part, representants qual dret á pendre per la votació era molt discutible, per haver entrat y sortit distints vegadas del partit liberal. Convenia reforçar la votació y a tals medis acudiren sense escrúpuls.

Y's reuní l'Assamblea. Y comansá la votació. Mestres tots ells en l'art de la tupinada, s'menjan l'urna ab els ulls. Votaren els aludits representants fals y comensaren las protestas. Dels crits ne vingueren els insults: dels insults las agarradars. Plougueren els cops de puny y s'enarbolaren els bastons. Un dels personatges més significats dintre del partit sortí de l'Assamblea en mànegas de camisa, havent deixat la meytat de la levita en las grapas de un adversari.

[Quin exemple més admirable de concordia, de armonia y de fraternitat!

Partit el liberal format, pera servir de puntal á las institucions, la monarquia, després de això, pot dir que ha quedat ben servida.

Efectuat l'escrutini resultà qu'en Montero Ríos havia tingut alguns vots més qu'en Moret, pero no 's suficients per obténir la jefatura, dat qu'en la convocatoria se havia fixat qu'era necessari alcançar las dos terceras parts.

Pero, al punt á que havíen arribat las coses, ni ab las dos terceras, ni ab las tres quartas parts n'hi havia prou pera desempenyarsla ab la deguda autoritat y ab el prestigi necessari. Els que haurien d'estar units s'odian y s'detestan. Es impossible que maymés puguen conviure junts.

Per això han acabat per partir peras. Y tenim un partit... partit pel mitj.

**

A un costat en Moret ab tots els seus amigatzos que formaran un matís més de la comunió conservadora ab pasteleigs liberals. Ja diuhen que se's hi unirà en Villaverde y fins en Romero Robledo. Tots els detritus de la ruina y del desastre constituirán un gran pilot. Millor que s'amontonin, que això serà més fàcil la tasca d'escombraries.

A n'en Maura li reservan la missió de formar un partit catòlic, sumant á tots els elements reaccionaris y jesuïtics, ansiosos de continuar las tradicions vaticanicistas.

Queda en Montero Ríos, que unit ab en López Domínguez y en Canalejas se disposa á fer ranxo apart, enarbolant la bandera de la democracia, pero entenemnos, de la democracia monárquica, porque

ells avans que tot y per damunt que tot son monàrquics, qu'estiman els duros per la cara del rey. Parlemne una mica de aquest intent de restaurar una tentativa que porta en las entranyas la més radical incompatibilitat, entre la democracia qu'es el govern del poble y la monarquia qu'es el govern de una sola persona. Parlemne, ja que tant ens interessa als republicans.

Lo que vá efectuar-se, ab tan mala sombra, en els temps de D. Amadeo de Saboya, lo que s'ha intentat realisar en distintas ocasions dintre de la monarquia borbonica restaurada, no té raho de ser, y avuy menos que may.

La democracia dels monàrquics es una sofisticació de las doctrinas que sustenta el partit republicà, que al cap-de-vall no serveix per res, ja que ni'l poble la vol, ni las institucions reals la poden admetre. No la vol el poble perque no li pot donar tot lo que aspira á obtenir. No la poden admetre las institucions reals perque merma las seves atribucions. Es, donchs, una moneda falsa: se li veu el llaut de un' hora lluny, y es necessari tréurela de la circulació.

El partit republicà s'encarregará de clavarla sobre'l taulell.

**

Y qui son els fundadors de aquest nou partit del engany y la falsetat?

Una colla de fraçassats. L'un, el fúnebre sancionador de la vergonyosa pau de París; l'altre, l'hèroe bufo de Melilla; el de més enllà, un home de llenqua expedita, pero de cervell vacilant, que ab totes las seves evolucions y cabriolas políticas, no ha tingut mai un sol moment d'enteresa y sinceritat. Explotadores tots ells de la miseria y del descontent del poble que han contribuït ells mateixos a fomentar ab els seus errors y ab las seves concusions, no son ni tan sisquera presentables.

Es en vā que davant de la formidable avalanza republicana, que s'està formant en tot el país, ab anssias de purificació y de justicia, se disposin á servir de resguard á las institucions caducas. Quan la revinguda arribi allà hont de arribar, se veurà que no son de pedra, com ells se figuraren; son de farina, de la farina ab la que s'amassan els pastels. No hi ha remey per ells: quedaran disolts, fets sopas.

L'època de las apostassías ha passat. Hi hagué un temps en que'l poble estava adormit, fastigiat de la política de la restauració, sense alí ni me die de oposar á tants escàndols una formidable y salvadora resistència. Llavors alguns impacients, cansats de peregrinar en vā pels desolats deserts de l'oposició, abdicaren de las idees republicanas y's feren monàrquics, cayent de cap á la menjadura.

Pero la rassa dels traidores s'ha acabat. S'ha acabat també la dels tontos. Y ni un sol home dels que avuy segueixen y impulsan el moviment republicà es capás de abandonar la causa del poble, plena de robustes, illuminada ab els resplandors de una esplendorosa esperança, per una causa caduca, esquerda y próxima á derrumbarse.

El poble avansa... y arribarà al terme de la jornada.

Hi ha dugas forses, á quina més propicia, que asseguran l'èxit.

Una: l'empenta popular, cada dia més briosa, a cada instant més irresistible.

L'altra: la descomposició complerta dels partits de la monarquia, que ja no tenen ni una idea que pugui salvarlos, ni un home de prestigi capás de detinirlos en la ràpida pendent de la seva ruina y de la seva anulació.

L'Assamblea del partit liberal monàrquic ha signat, per llei del contrast, el més digne complement de la memorable Assamblea republicana del 25 de mars de la qual n'eixiren estretament abrasats pera no separarre maymés, els ideals republicans, ab els ideals de una patria lliure, redimida y regenerada.

P. K.

EYAN que 'ls republicans estan dividits, que no 'ns podiam entendre... Ja ho veuen de quina manera ho arreglan ells, es á dir, els liberals monàrquics. A crits plats, á insults, á cops de puny, á garrotadas...

Y segur que tots els reunits son ex. Els que menos exsenyadors y exdiputats ó senadors y diputats en exercici. Els altres, exfuncionaris d'alta categoria y fins exministres.

Després de atunyinarse, està clar, s'han dividit. Dos jefes se disputaven la direcció de la colla, y ara de una colla se'n han fetas dugas, y així cada una tindrà'l seu capitost.

A quina de las dos—quan arribi'l cas—donarà la preferència l'alt poder que té al seu càrrec el concedir la clau del rebost? A quina de las dos preferirà, sense que l'altra s'ho prengui á mal y s'enrabbi?

Creguin qu'estich sumit en un pou de confusión tan fosch y fondo, com l'abisme que tot s'ho té d'englutir!

Grans simpatias s'ha captat en Salmerón al tractar en el seu discurs del pressupost de la guerra, ab una competència extraordinaria.

Ell ha dit, ab l'autoritat que li dona la seva qualitat de jefe de un partit poderós y popular, lo que pensa y lo que's proposa realisar aquest, demà qu'estigué establecida la República: crear un exèrcit verdaderament nacional, servidor exclusivament de la patria y no de determinats interessos.

Las declaracions de 'n Salmerón han fet blanc al mij del cor y del enteniment de tots quants aspiran á establir la consustancialitat de la forsa ar-

mada ab la nació espanyola, sense desviacions ni mescolansas.

Després del discurs de 'n Maura, aplaudit frenàticament per la majoria, en Villaverde, en García Alix y tots els companys de ministeri, s'han quedat extenses sobre'l banc blau, com nom morts insepults.

No hi ha per ells galvanisació possible. Viulen de la misericòrdia del exministre mallorquí.

¿Preguntan quan els enterraran?

Quan la pudó de descomposició sigui tan forta que ja no s'hi pugui tenir cara.

La tragedia de Montjuïc ha tingut una segona part ab els presos de Alcalá del Valle: també aquests infelissos han sigut víctimes dels més crueus tormentos. En un escrit que han publicat en diversos periódics, els enumeran y detallan en termes plens de sinceritat, que suscitan l'horror y l'indignació.

L'amich Junoy ha plantejat en el Congrés aquesta qüestió, citant no sols presumpcions, sinó fets y datos positius, incontrovertibles. Y en García Alix s'ha limitat a contestar que tot era fals.

Ni l'idea de obrir una informació ha volgut acceptar de cap manera. Las víctimas diuen que sí; els butxins diuen que no, y en García Alix, sense voler averigar res més, se posa al costat dels butxins.

Crech que fa bé. Així se trobarà en el lloc que li correspon quan arribi l' hora de la justicia.

En una hermosa carta particular ab que 'ns ha favorescut l'minent catedràtic, Sr. Giner de los Ríos, electe regidor pel districte octau de Barcelona 'ns confereix la honrosa comanda de donar las gracies als 3,336 electors que li han conferit la investidura de conceller de la ciutat, estant ell ausent de Barcelona y prescindint de las seves negativacions reiterades á acceptar un càrrec tan espinós, tantas quantas vegadas li havía sigut ofert. Las mateixas gracies ens encarrega que doném á las moltíssimes personnes que aquests dies l'abrumen ab las seves felicitacions.

El Sr. Giner de los Ríos no pot desair al poble ni al partit. Tant prompte pugui ultimar el cumpliment de sos devers professionals, que motivan avuy la seva ausència, anirà a ocupar el lloc que se li ha senyalat... y nosaltres sabem que no donarà sinó motius de satisfacció á Barcelona, y de orgull legitim als qu'en las passades eleccions tingueren el bon acert de designar-lo.

Va demostrar en Salmerón que la monarquia espanyola gasta més per clero que per marina.

Y ab això intenta conquistarse l' respecte del mon!

Mentre tal succeixi será inútil buscar aliances, que no ofereixen cap garantia positiva de forsa y de respecte. A las nacions que podrían utilitzarlas no 'ls hi podén brindar res més que las oracions y las ceremonias religiosas de un clero opíparament pagat.

Ab l'únich ab qui 'ns podém aliar es ab el Vaticà, y no per cap fi que tingui res que veure ab la vida terrena. L'aliança ab el Vaticà únicament ens pot servir per acabàrnose'n de anar al cel en cos y ànima.

Els periódics extrangers han saludat la victoria republicana de las passadas eleccions municipals, com l'aurora de la regeneració d'Espanya. Un d'ells s'expressa en els següents termes:

«No podém més de alegrarnos intimament del gran despertar republicà de aqueix desgraciat poble espanyol, tan cruelment maltractat pel règim clerical y monàrquic. Es evident que sois la República actualment capás de salvarlo de la degeneració completa, de donarli'l desenvolupament econòmic modern, condició indispensable de la organisació del proletariat y del creixement del socialisme, de apartar-lo de aquest estat de miseria y de ignominia que fa que de 18 milions de habitants que conté Espanya, 11 milions no s'apiguen ni llegir ni escriure.

Saludém ab satisfacció las eleccions del diumenge, senyal precursor del acabament del régimen que á Espanya impéra.»

La manifestació que projectaven celebrar els republicans de Madrid pera portar á n'en Salmerón un mensatge d'adhesió va ser prohibida pel govern, á pretext de qu'entropirà'l trànsit per la via pública.

No 's té semblant reparo quan se tracta de las professions catòlicas.

Pero, en fi, prenen'ho com ell ho disposa, y quedí ben sentat que'l mateix govern, que avante de las eleccions municipals deixa que no eram ningú, avuy reconeix que som tant numerosos, que no podém sortir al carrer sense obstruir la via pública, per amplia y espayosa que aquesta sigui.

A Lleyda, a Vinarós, a Tortosa y altres punts s'ha celebrat la victoria dels republicans en las últimes eleccions, ab brevades populars que s'han vist immensament concorregudes.

Això vol dir, que quan arribi l' hora, de tot lo que s'oposí al adveniment de la República, no 'n tindràni ni per un berenar.

El valent Lerroux ha marxat á Madrid á cumplir el seu devers de diputat, després de haver cumplit á Barcelona, ab tant acert y fortuna 'ls de director (no dictador) de las últimes eleccions municipals.

El dia de la seva marxa publicà un notable article titulat *Fariseos*, verdadera marca de foix, estampada en el front de sos enemichs y detractors.

Que tornin aquests á treure'l fíblol, y 'l poble republicà en massa 'ls cridarà:

—Torneu-vos'n al cau, que se 'us ven la marçal

Notable es la carta que ha escrit l'insigne Costa desde l'extranger abont se troba atenent al cuidado de la seva delicada salut.

«Acaba de probar-se diu en un de sos pàrrafos—que allò del 26 de Abril no sigue flama de estopa. Existeix positivament una voluntat nacional que condemna al régimen, y á l'egoista y enlluernada

classe governant que 'l sosté y explota en mengua de la nació. La monarquia ha retrogradat en sis mesos més que avanta en sis illes. Tindrán que veure las primeres eleccions generals que verifiquen si es qu'en encare li toca ferias a la Corona. El plebiscit d'ara á Madrid, la votació d'ara á Zaragoza, son sembrades exhiberants de fecunditat que germinaran y brotarán potents per tota la Península.»

Es veritat. Y quan arribi l' hora de la sega, seré nosaltres els que diré amb més raho que ningú:

—Bon cop de fals!

Aquesta puntadeta, que no li dirégn ignorant, però sí desproveïda de tota virulència y de tota intenció de ferir gravement al adversari, ens ha valgut per la part de *El Diluvio*, tot un cabàs de impropers y de attachs personals, que aném a reproduir textualment, per dos motius:

Primer: perque vegi'l públich com las gasta'l net de D. Salvador, quan està irritat, perque'l suscriptors se li donan de baixa, y no certament per lo que nosaltres li poguem dir, sino per obra de la seva conducta tan en desacord ab el sentit de la immensa majoria del partit republicà de Barcelona.

Y segon: perque vegi *El Diluvio*, que 'ls seus desataments en lloc de molestar-nos ens recreen.

Y ara pòsimos un xiquet à distància y vagin lle-gint:

«Roca y Roca dice que no se hace caso de *El Diluvio*. No somos nosotros quien debemos contestar semejante majadería; esas cosas es el público con su buen sentido, quien las resuelve. Pero lo que si podemos afirmar es que Roca y Roca hace muchísimo caso de nosotros, como lo demuestran los varios hechos en que nos ha suplicado nuestras columnas, que ha sido siempre que por sus cuitas y conveniencias ha tenido necesidad de dirigirse al público en general y á los republicanos en particular, como en los asuntos de la Junta «La Ca-ridad», el prepararse el distrito de Tarrasa y enfadándo-se con *El Diluvio* porque insertaba en su «Sección libre» aquellos artículos de Ramón Sempau que tanto le descalabron, porrazos que le tuvieron que ser curados en esa Casa de Socorro de los pobres de espíritu y de los que no tienen razón, llamado Juzgado, conducta tan acomodaticia e incorrecta, seguida constantemente por Roca y Roca, que en cierta ocasión el malogrado Daniel Ortiz con su fina y caustica sátira le tuvo que castigar con la siguiente chirigota, dirigida al aspirante a diputa-dó a Cortes por Tarrasa:

«Quién es un chisgarabis?
Roca bis.
Quién tiene poco en noble?
Roca doble.
Quién va de la guitarra en pos?
Canta-dos.
Y quién tiene poco such?
Roca y Ruch.
Por lo servil è innoble
los cuatro forman un cuch
Roca-bis, Roca-doble
Canta-dos y Roca y Ruch.»

* * *

Per acabar, una protesta y una observació.

La protesta en nom de 'n Daniel Ortiz, que avuy per desgracia no pot parlar; pero que may en sa vi-da signé capás d'escriure uns versos tan dolents, tan mal girabam com els que *El Diluvio* li atribu-hex.

Y l'observació, hem de ferla al Sr. Laribal, pro-prietari de *El Diluvio*.

Ell que á ratos perduts cultiva la medicina homoeopática, ha de veure ab verdadera alarma lo que li està passant al seu periódich. ¿Quina naturalesa mes plena de mals humors es la de aquest díxos *Diluvio*, que una petita puntada nostra donada 'l diissapte, ja 'l dimars li havia produbit una pústula y tota aquesta supuració de pús?

Créguine el Sr. Laribal, cuidis una mica de la sa-lut alarmant del seu periódich. ¿No trobará en el seu botiquí un bon medicament asséptich que li depuri la sanch enviciada y corrompuda?

Tal vegada si's valfa dels que va propinar al se-nyor Gasull, en la seva última malaltia, lograría l' efecte desitjat.

Pot probarlo: no costa res.

P. DEL O.

GENT DE BÉ

La veritat pura, la conciencia neta, la filantropia desinteressada y espléndida, el catòlic fervent á carta closa, la mateixa bondat...

La mateixa bona, pero en persona, palpable, visible, ab son barret de copa, els guants perfumats, l' ermilla ben plena...

Donchs qué!... ¿Volia presentarla d'una altra mane-ra? La bondat, l' excelsa bondat no té d'anar feta un pellingol...

Vermell, tan trempat, ab sos petits ulls grisos y sor-tita y 'ls llavis grossos, D. Claudi Capdefusta es molt estimat y respectat per tots els veïns y en totas las casas burgeses de ses aristocràticas relacions. A b' se-nya-va muller, sos nets petits y grans y fills de totas midas, viu tranquil y somrient en el sumptuoso principal del gran palau que li ha llegitima propietat, el mes sever de la superba víta.

Decididament, es el símbol del patriarca modern.

—Qu' es aixó de ser una mica liberalot!... No pot ser, impossible! La pitjor de les aberracions y 'l mes horren-do dels pecats!... Caramba, caramba... Una cosa ó altra!... ¿No ho creu aixís, señor canonge?

L' aludit personatge de cincellets de plat i de mantua flamant, era d' uns trenta tres anys. L' edat de Cristo, ni mes ni menos!... (Aixís ho deya la mitja taronja de 'n Capdefusta.) Era un tipo molt amable, molt religiós, un veritable apóstol.

Semblava sanguíneo, voluptuós; mastegava 'l tabaco ab fruició y 's bevia 'l café lentament saborejantlo; pero no ho era de vicioys, no més m' ho semblava a mí...

Molt guapo, ab tot y estar sech y pàlit, tenia un aspecte que descriuria un considerable gastament de forsas, motivat, sense cap classe de dupte, pels forts dejunis que feya, segons ell, pera enfortir la seva ànima y pels se-guits disgustos que li donavan els condempnats enemichs de Cristo, donchs com a bon apóstol del Verb encarnat, s' empassava ráh de *pildora* diaria insults y renechs y horribles murmuracions...

—Perfectament, don Claudi!... Ells son els corruptors de las masses, del poble embrutit que fugi de la santa religió y insulta als seus ministres... Foch á n' ells, donchs!... A canonadas!...

—Aixís, aixís... Soch de la mateixa idea... A canonadas!... Ells son els malparlats, els republicans, els anar-quistas... A canonadas, donchs, á canonadas!... baladri-xa don Claudi, s' aixuga el retallat bigot ab un gesto de rabia y ficantse 'l mocador á la butxaca de la levita, 's va remoure en l' assentio y escullí una pose no menos cómica que dramàtica.

Se filla Matilde, l' esposa del rich comerciant en se-das, mare d' un querubin, segons els interessats, y dona fogosa, casi bestial, donchs se menjava 'ls llabis, expia-va fixament els mes petits extremaments del canonge. Tan engrescada estava que haguerau dit que adorava quietament l' alé del clergue.

El gran rellotje feya mes fondo 'l silenci y 'l cap buit del señor Capdefusta caygué suauament sobre 'l pit, sas dos rodones mans s' enllaçaren damunt del ventre abul-

tat y aquell sér comensá a dormir-se pèra no sentir, sens dupte, l' aburriment del que no fa res.

Las mirades de Matilde y del canonge van toparse. Van mantenir-se ardentas, fixas, desafiantse. Ella va guanyar.

Y ell roig, suant casi, va tossir sense sapiguer qué fer, y al veure que don Claudi's desvetllava, va despe-dirse.

—Marxaré junts. Aquí m' adormirà...

—Caramba, caramba...

—Tots tres s' aixecaren.

—Ja se'n va, señor Doctor?... Ho sento...

—Se li ofereix alguna cosa, señora? —li pregunta ell, esgrogueintse.

—Res, que demà... vull sortir... Estich aburrida d' es-tarme tant á casa...

—Ho comprend... ha fet tants días de llit...

—... Y com que'm la parroquia hi ha la lluïda comunió de las Madres cristianas... Me confessarà, veritat, se-ñor Doctor?

—Ah, caramba, caramba—digué maliciósament el bó de don Claudi—els teus pecats tindrás!... Conque vosté's queda?... Adiós, pues... Abur Matilde...

—Vindrás t'art?... Ahont vas papá?

—Ahont vaig? Te sembla poch directe això de pre-guntar-me ahont vaig! Ahont vasig, ahont me'n vaig; pues, á pendre'l sol!... Ahont vols que vagi!... Caramba, caramba de donas!... Fas com la teva mare!

Y tancà la porta.

La Matilde era luxuriosa com el seu pare. Va donarli un pessich en el bras y tancant la porta corredora se li tirà al coll.

—Aquí no, no puch. No estém segurs del tot. En casa del meu amich... ah... no, de cap manera!... Demà ó demà passat, quan surtis, passas per allí... Ara no... t' ho demano Matilde!...

Quan el canonge marxava, entrava en el pis la seño-ra de 'n Capdefusta, que tornava de passeig ab el ninet, el querubin, pàlit y malalt com l' esquelet que tenia per què.

—Hola, monic, besa la mà al señor canonge. Ell esti-ma molt á la teva mare. Hi restat molt per la meva sa-lut...

—Y al papá també l'estima ¿yo?...

Això es repugnant! M' ataca 'ls nervis!... No puch mes.

Pera acabar, sols me falta dirvos que á la nit tingue-ren de retirà 'ls sopà de taule.

Era molt tart y don Claudi no tornava. Estavan alar-mats.

A l' últim arribà un cotxe y 'l pujaren á pes de brassos

Res; li havia agafat un attach en casa d' uns amichs.

Je, je, en casa d' uns amichs!...

Oh, la gent de bé, la gent de bé!...

MALL

XANFAYNA

Ja tením en Canalejas, el polític movedís, carregant la conductora per mudar altre cop de pis.

Primer va estàr á can Sagasta, després va anà á viure sol, més tard signé algun temps hoste del Radical espanyol.

Ha viscut ab don Camilo, á casa 'ls republicans, quinze dies ab els moros, dos mesos ab els cristians.

Y es clar, lo que 'ls veïns diuen: —¿Qué redimontri ho deu fer que 's mudi ab tanta freqüència? —¿Qu' es que no paga 'l lloguer?

—Escolti, señor deixable, a veure si 'm sabrà dir el nom d' una cosa dura, la més dura que ha existit.

—El ferro.

—Santa ignorància!

—El marmol negre.

—Ni 'ls mils!

—El bronce.

—Veig que no hi dona.

—El diamant.

—Ja hi va més prim.

Pero ab tot, no es aixó encare: la cosa que jo vull dir es més moderna y 's troba precisament á Madrid.

—Call! Ja ho sé. (La epidermis del señor García Alix!)

—Han vist quin gran discurs el de Fulano?

—Y 'l de Sutano? Allí es xafarho bé!

—Y 'l de Mengano? Quatre horistes justas

ha estat fent les delicias dels oyents.

Podrà ser que 'na perdrem per poch senderi, per falta d' esperits forts y desperts, per falta de valor... pero, no temin;

per falta de discursos no 'na perdrem.

Davant del mirall vestintse

d'u que un matí l' oncle Sam

va adonar-se de que duya

un sombrero molt tronat.

—Cóm ho arreglaré—va dirse—per sortir prompte del pas,

procurentar un barret maco

sense haver de gastá un ral!

Després d' un hora d' estarse

dali que dali, rumiant,

al bon vanyka va acudirli

un expedient bastant pla.

Sa llença al carrer, s' arriba

á l' Amèrica Central,

y, res... Ja han vist ab quin garbo

si ha fet seu el Panamá.

No sé si per amor ó a conseqüència

d' haverse despertat de cop el fret,

s' assegura que 'l joven Villaverde

s' unirà molt aviat al 'l Moret.

Desde ara ho profetiso: 'l matrimonio

viurà unit mentre s' pugui omplirse el pap,

però 'l dia que 'l ranxo se li acabi,

ja veuran com se tira 'ls plats pel cap.

Hi ha huelgas á Rio-Tinto,

huelgas á San Sebastián,

huelgas aquí á casa nostra,

huelgas en trenta mil parts.

—Vírat que un estat de vaga

poch menys que general,

al govern que 'ns desgoberna

l' aurà de preocupar?

Donchs, al revés: com si encare

enveyés massa enfeynats,

ara tracta d' impostaros

els descans dominical.

Si veus gran moviment d' espléndits trens

y de superbas naus acorassades;

s' senten scroll de bandas militars

y l' eco repetit d' alegres salvas,

no ho extranyis, oh Fabi amich: son reys

que's visitan, astuts, els uns altres;

son reys espanyals y previsors

que van á tot arreu... menos á Espanya.

Empipat dels mil disgustos

La gent d' ordre

Els conspius del partit fusionista, elegint pacíficament el seu jefe

el saló del Senat en una pista de fox-terrier, crech que debén saludar el resultat de l' assamblea en la forma clàssica.
El fusionisme es mort
Visca el moretisme!
Visca l' montero-riisme!
Y si en Vega Armijo s' anima y s' estableix, no tindrém inconvenient en cridar també:
Visca el vega-armijisme!...

FANTÁSTICH

Era fer una truya's necessitan quatre coses: ous, oli, foch y paella.
Pera fer una truya democrática-monárquica, son també necessaris els mateixos elements. Y l's que's proposan confeccionala no'n tenen cap.
D' ous, no cal parlarne, ni'n tenen, ni n' han tingut mai.

El seu oli data de la revolució del 68 y se'l ha tinent morca.

El foch està concentrat en el partit republicà.

Y en quant à la paella, tant es que risquin, com que rasquin, no se'l permetrà ara ni may que la puguin agafar pel mànech.

No cal que diguin: els liberals monárquics estan molt units.

La prova es que quan se veulen junts, fins s' agarbonan.

Tant units estan, que per separarlos es necessari fer-los estiragassadas.

En Gasset se'n ha anat à la província de Huesca à inaugurar un pantano.

Fé bê.

Encara que més empantanegat de lo qu' està'l gobern de que forma part ja no es possible estarhi.

Empantanegat, ab l' ayga al coll, y beventia à grans glopades.

Tant en Montero Ríos, com en Canalejas, com en López Domínguez declaran que portaran las seves aficions democràtiques, fins arribar als llinders de la República.

Será inútil que s' hi atansin.

Perque allà trobarán als centinells republicans, ben després, arma al bras, y cridants'hí:

Atrás, pasteleros!

En la sepultura hont dorm en Sagasta l' últim descans s' han sentit aquests días rumors extranys, misteriosos.

Y no saben à qu' eran deguts?

Senzillament, à que D. Práxedes al veure lo que passa en el seu partit, s' arrancava l's pels del tuté à estiragassadas.

Una afirmació de 'n Moret, en el debat promogut per en Salmerón:

«Necesitamos imitar á la Francia de 1870 y 1871, por punto de partida.»

Està bé, femho.

Pero tinguis en compte que l' punt de partida de la França de 1870 y 1871, va ser l' establiment de la República.

Cada vegada que l' tremendo García Alix intenta pronunciar un discurs, en el saló de sessions se declara una desbandada de diputats.

A tal extrem ha arribat l' home que pretenia ser el camàlich providencial de les institucions.

Els republicans no'l podém veure; y l's seus mateixos amics no volen sentirlo.

L' oncle Sam ha ficat la bruixa á la República de Colombia, logrant que se'n separen els estats de Panamá, precisament allà hont radica l' canal interoceànic en projecte.

Ja té, ab tal motiu, terreno per sentarhi l' peu. Difícil serà ferli abandonar la presa.

Ha agafat á l' Amèrica per la part més estreta y delicada. Com si diguessim pel ganyot.

Uns quants banquers de Barcelona han tingut l' humorada de dirigir un telegrama á n' en Villaverde, felicitant-lo calurosament «por su dignísima y energética actitud en el Congreso, en defensa de la Ley, del orden y de las instituciones.»

Millor haurien fet anant á trobar al Cardenal pera compralri, costrés, que los costés, una benedicció apostólica y un bon número de días de indulgencia, que això es lo que s' dona á n' els malals á punt de mort.

Y si tant volian lluirse, ja que son banquers, podian encarregarse de la caixa.

Una opinió de 'n Navarroreverter sobre 'ls presupostos:

—L' augment de 244 milions de pesetas que han tingut en deu anys, es senyal de riquesa y de ade-lanto.

Lo qual vol dir que l' adelanto y la riquesa de una nació depén de que li escorrin fins el moll dels ossos.

Y als homes que això s' expressan se'l paga un sou, per haver, sent ministre, ajudat á escorxar á la nació!

També á Mallorca, no sols á la capital, sino en la majoria dels pobles de l' illa, han guanyat els republicans les majorias dels ajuntaments.

¡A Mallorca, la terra de 'n Maura!

¡Y cómo queda ara aquest insigne mallorquí!...

¡Cóm volen que quedil... Sol y penjat al sostre, com el bisbe del porx dins l' rebot!

Després del últim escàndol de la fusió monárquica, ni en Moret ab els seus partidaris farà res, ni farà res tampoch ab els seus en Montero Ríos.

L' un y l' altre s' han fet dignes de un redolí, y aquí vā:

En Moret queda morat y en Montero, desmontat.

Uns bromistes francesos van publicar un manifiest proclamant al general Borbón, candidat al trono de França.

¿Y ara?

¿Quán s' havia vist qu' en plé mes de Octubre hagué de realisar-se una segona edició de les festes de Carnestoltes?

En l' actualitat hi ha á Espanya no més que 3,000 escolas de primera ensenyansa vacants.

3,000 escolas que no donan per vinre, y que per consegüent no troben mestre que s' avingui á ocuparlas.

Apuntinse aquest dato vergonyós els turiferaris de la institució monàrquica.

Diuhen qu' en García Alix ha plantat un colmado tracta:

si's posa á vendre turró, no n' hi faltarà de barra.

Jo hi vist una Messalina volguenta ser dona de bê; jo hi vist un famós ex-polò predictor l' ordre al Congrés.

Grits, cops de puny, garrotadas... /Ximple, imbécil, poca-penal... —Qu' es això?—Que l's fusionistas estan elegint el jefe.

Han fugit les aurenetas, han marxat els díus llargs... Y aquests bútxaras que ns manan, quin dia se'n anirán?

Mare, si m' voleu fer frare, no me'n feu de Santander, perque sembla que allí l' poble pren per fogons els convents.

L. WAT

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

1. XARADA.—Es-cu-lits.

2. ANAGRAMA.—Parell—Paller.

3. TRENC-A-CLOSCAS.—La salsa del amor.

4. CADENA DE PUNTOS.—O R

R E M

M A R

R A M

M I L

L A

5. GEROGLÍFICH.—Quatre y set, onze.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Jaume Llach de V., Antoni Mercader Martí, G. T., Juli Palau, A. Nimal, P. Foguera, Llebachs del Forn y Magriscolis: No pot ser.

Caballers: F. Joanet, Joan Catau, Marqués Suís y Suñagras: Miraré de que sigui.

Cabaler: Salvador Cincà: No volém ocuparnos de semblants personatges.—Ricart A. Orriols: Els pensaments son débils y tristes, y las màximas otro que tal.—Noy del Prat: Si aquella barretina de que ns parla estava tractada com el vers que 'ns envia, seguir que ne devia agradarnos.—Eusebio Casanovas Arderius: La poesia es detestable, aixís, tal com sona.—Clarinet: Si l' espat ho permetés, prou, de mil amores...—G. A. V. (Sabadell): Els epígramas no resultan prou xarmants.—Francisco Llenas: Veuré que 'ns cab á LA CAMPANA.—Cecilio Castells: Las noyas s' han de tractar millor; per alguna cosa s' anomenen selló bexo.—Pepe del Carril: Gracias per tot.—Rampells: De las dugas composicions, preferim la fabulet.—Joseph Roselló: Està molt bé, com de costum.—J. Costa Pomés: Rebut els originals. Vosté es un gran home.—F. C. (a) Pistola: No 'ns interessa lo suficient.—S. A. y C.: Gracias per la llançanissa.—Antoni Roqueta: Aixó es massa trist. Pel Pei & Ploma, bueno...—Pere Jan: No val la pena de donarlos aquest gust.—Evaristo Rusiñol: No 'ns va.—P. Samarsa: Els versos de vosté semblan cohets xiudadors. Ho tindrém present.—Ramón Grau: Els defectes hi son á cabassos.—Un antich suscriptor: Avans de parlarne, l' hausré de veure de á la vora. Fassins'hi de bô—J. V. (Vendrell), F. V. (Cantallops), J. T. y C. (Castellvell), J. R. y altres (Cornellà), F. R. (Tordera), J. B. B. (Torroja), J. M. C. (Espolla), P. M. (Tremper), F. B. (Llansá), P. P. y P. (Alella), A. F. (Canona), J. G. S. (Canona), J. C. S. (Canona) y J. E. Monistrol: No 'ns es possible insertar sas cartas per varias rahons.

PRÓXIMAMENT

ALMANACH

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

PERA 1904

El mes antich dels almanachs polítics ilustrats que s' publican á Espanya.

Està acabantse rápidament l' impressió

Sortirà aviat!

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.